

Aan de raads- en commissieleden
van de gemeente Midden-Drenthe

Gemeente Midden-Drenthe

Postadres Postbus 24, 9410 AA Beilen
Telefoon (0593) 53 92 22
Internet www.middendrenthe.nl
E-mail gemeente@middendrenthe.nl
Bezoekadres
Beilen Raadhuisplein 1
ma, woe, vr 8:30 - 16:30
di 8:30 - 14:30
do 8:30 - 20:00

Datum: 13 augustus 2024
Behandeld door: Theo Vlaar
Zaaknummer: 1212895
Onderwerp: Voortgang klimaatadaptatie en waterketen

Uw kenmerk:
Bijlagen:
Verzonden op:

Geachte raads- en commissieleden,

Via deze brief willen we u informeren over:

1. Fluvius: een regionale samenwerking op het gebied van waterketen en klimaatadaptatie;
2. Klimaatadaptatie: een greep uit de maatregelen (Regionale Uitvoeringsagenda Fluvius 2022-2027), waar we in 2024 aan werken;
3. Waterketen: een greep uit de maatregelen (Regionaal Uitvoeringsprogramma Waterketen Fluvius 2023-2028), waar we in 2024 aan werken;
4. De voortgang van onze eigen Lokale Adaptatiestrategie (LAS) en uitvoeringsagenda (LUA).

1. Fluvius

Fluvius is een netwerkorganisatie die in 2010 is opgericht naar aanleiding van het Nationaal Bestuursakkoord Water. Het is een samenwerkingsverband op het gebied van water van de gemeenten Midden-Drenthe, Hogeveen, De Wolden, Westerveld, Meppel en Steenwijkerland en het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Fluvius werkt samen in de aanpak van de waterketen en in de aanpak voor klimaatadaptatie. Voor het thema klimaatadaptatie werken we ook samen met de provincies Drenthe en Overijssel en per 1 januari 2024 met de drinkwaterbedrijven WMD en Vitens.

Wij streven binnen Fluvius naar een veilige, gezonde, aantrekkelijke en economisch robuuste regio, ondanks de verwachte klimaatverandering en -extremen in 2050 (hevige neerslag, langdurige droogte, extreme hitte en overstromingsrisico's). We werken daarnaast samen om een doelmatige en toekomstgerichte dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven te waarborgen, tegen de laagst maatschappelijke kosten. Ook zorgen we voor goed functionerende, betrouwbare voorzieningen en effectieve uitvoering van watertaken, waar

inwoners en bedrijven op kunnen vertrouwen. We zien de afvalwaterketen als één geheel en richten deze duurzaam in: op het terugwinnen van grondstoffen en energie. We spelen tijdig in op de gevolgen van klimaatontwikkeling. Wilt u meer weten over de visie, doelen, organisatie en opgaven van Fluvius kijk dan op www.fluviusnieuws.nl.

2. Klimaatadaptatie: maatregelen uit de Regionale Adaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda 2022-2027

Fluvius heeft voor onze regio een strategie opgesteld over hoe we ons voorbereiden op en aanpassen aan extremere weersomstandigheden (wateroverlast, overstromingen, droogte en hitte): de Regionale Adaptatiestrategie (RAS) en de Uitvoeringsagenda (RUA) 2022-2027. Deze hebben wij eind 2021 vastgesteld en ter informatie met u gedeeld. Het is een gezamenlijke strategie van de zes gemeenten, twee provincies en een waterschap, die ruimte laat voor lokale keuzes in de LAS. De RUA bevat concrete maatregelen om de openbare ruimte en het landschap anders in te richten; van weilanden, sloten, wegen, schoolpleinen, daken tot tuinen. Einddoel is: in 2050 is onze regio klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. Dit is verplicht vanuit het landelijk beleid: Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

Successen uit de Regionale Adaptatiestrategie zijn:

- Bijna 800 aanvragen voor tuinsubsidie in 2023: we hebben sinds 1 maart 2023 een “tuinsubsidie” om inwoners, bedrijven, corporaties en scholen te stimuleren om hun tuin of terrein zo in te richten dat deze tegen een stootje kan bij extreem weer. De subsidie kan aangevraagd worden via www.subsidieaanvragen.nl. De gemeenten, provincies en het waterschap financieren gezamenlijk deze subsidie. We versterken hiermee de bewustwording en stimuleren concrete acties: de maatregelen leiden tot minder wateroverlast, droogte en hittestress op het eigen perceel, bijvoorbeeld door de aanleg van een groen dak of een wadi, afkoppelen of het planten van een boom. Inmiddels hebben 792 aanvragers gebruik gemaakt van de tuinsubsidie voor de hele werkregio. In de gemeente Midden-Drenthe hebben in totaal 144 aanvragers gebruik gemaakt van deze subsidie.
- €5 miljoen subsidie voor maatregelen die helpen bij aanpassing aan het klimaat: via de Impulsregeling Klimaatadaptatie hebben we een bijdrage van het Rijk gekregen voor klimaatadaptatiemaatregelen. De bijdrage kon alleen via Fluvius worden aangevraagd. Er was bij het Rijk €5.042.000 beschikbaar, op voorwaarde van twee derde (€10.084.000) cofinanciering door de Fluvius partners. De subsidie hebben we verdeeld over lokale en regionale projecten. Zo hebben we een duwtje in de rug gekregen bij de aanleg van waterbergingen en vergroenings- en herinrichtingsprojecten. Die verbeteren de waterafvoer en verminderen hittestress. We hebben van de subsidie €1.600.000 bijgedragen aan regionale projecten, waaronder beekherstel in de Vledder Aa. We werken nu aan de uitvoering van de maatregelen, die voor 2027 gerealiseerd moeten zijn. Recent bent u geïnformeerd dat de gemeente Midden-Drenthe €504.200 ontvangt voor klimaatadaptatieve maatregelen.

Verder werken we momenteel aan de volgende maatregelen uit de Regionale Uitvoeringsagenda (geprogrammeerd voor 2024):

- Maatlat klimaatadaptieve groene gebouwde omgeving: de gevolgen van klimaatverandering vragen om een andere manier van bouwen, zodat we beter beschermd blijven. De maatlat beschrijft doelen en prestatie-eisen, en geeft richtlijnen voor de thema's wateroverlast, droogte, hitte, biodiversiteit, bodemdaling en gevolgbepierking overstromingen. Er is volop ruimte voor maatwerk. De maatlat is ontwikkeld in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW). In april 2024 heeft Fluvius een kennissessie georganiseerd voor alle collega's die met water duurzaamheid, bouwen, groen en wonen te maken hebben. Daarnaast werken we aan een regionale vertaling van de maatlat.
- De jeugd heeft de toekomst - educatie klimaatadaptatie: momenteel ontwikkelen we een educatie-campagne voor alle basisscholen in het werkgebied van Fluvius over klimaatadaptatie. Educatie draagt bij aan gedragsverandering en draagvlak voor klimaatadaptieve maatregelen. Het onderwijs is daarom dé plek om de nieuwe generatie te bereiken (jong geleerd, oud gedaan). We betrekken hierbij deskundige partners zoals IVN Drenthe en NMO Overijssel.
- Hitteplan: lokale hitteplannen zijn protocollen voor de lokale aanpak van de gezondheidsgevolgen van hitte. Binnen Fluvius werken we hierin samen.
- Voorbereidingen Stresstest 2026: in een klimaatstresstest wordt op basis van de KNMI-scenario's in beeld gebracht waar onze regio nu en in de toekomst kwetsbaar is voor wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. De eerste stresstest voor Fluvius hebben we in 2019 afgerond: de klimaatatlas (fluvius.klimaatmonitor.net).
- Wat als de Limburgbui op onze regio valt?: we hebben onderzocht wat de effecten zijn van extreme neerslag in onze regio, zoals in Zuid-Limburg in juli 2021. Dit geeft inzichten in de risico's en aanknopingspunten voor welke maatregelen we kunnen nemen. Uiteraard bepalen we deze maatregelen in dialoog met belanghebbenden. De uitkomsten krijgen ook een plek in de klimaatatlas van Fluvius.

3. Waterketen: maatregelen uit Riolerings- en Waterprogramma 2023-2028 en uitvoeringsprogramma waterketen 2023-2028

We hebben samen een Riolerings- en Water Programma (RWP) 2023-2028 opgesteld in de geest van de Omgevingswet. De inhoud is zoveel mogelijk hetzelfde voor de zes gemeenten, en alleen waar nodig specifiek gemaakt voor onze gemeente. Alle RWP's zijn in 2022 door de gemeenteraden vastgesteld. In de uitvoeringsagenda staan ook onderzoeksprojecten met een regionaal karakter. Deze voeren we uit onder de paraplu van Fluvius en hebben we geprogrammeerd in het Uitvoeringsprogramma 2023-2028 Waterketen Fluvius. Zo werken we samen aan o.a. de Omgevingswet, het afvalwaterbeleid in het buitengebied en het meten en monitoren van de waterketen.

Daarnaast hebben we onderzoek gedaan of we voldoende en tevens gekwalificeerd personeel in huis hebben voor de watertaken. We hebben een formatieonderzoek uitgevoerd, in combinatie met de zogenaamde “Branchestandaard gemeentelijke watertaken”. Het onderzoek geeft antwoord op de vraag of de huidige formatie voor de gemeentelijke watertaken kwantitatief en kwalitatief op orde is. Er blijkt bij de huidige taakinvulling al een formatietekort te zijn (11,7 fte voor gemeenten binnen Fluvius). Hierbij is nog niet eens rekening gehouden met nieuw opgaven zoals: duurzaamheid, circulariteit, energietransitie, nieuwbouwlocaties, participatie en toenemende communicatie. Riolering en water is het fundament van veel ontwikkelingen dus dit gaat zeker raken aan bestuurlijk gestelde doelen rond woningbouw en duurzaamheid. De krapte op de arbeidsmarkt speelt ook binnen de Fluvius-gemeenten een rol. We gaan aan de slag om te werken aan een strategie en oplossingen.

4. Lokale Adaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda: voortgang

In 2023 is de lokale adaptatiestrategie (LAS) 2022-2027 en de bijbehorende lokale uitvoeringsagenda (LUA) vastgesteld door de Raad. Successen uit de LAS/LUA zijn van het afgelopen jaar zijn: bij nieuwe woningbouwplannen en uitvoeringsprojecten in de gemeente Midden-Drenthe wordt klimaatadaptatie, vooraf, in de processen meegenomen, met specifieke aandacht voor wateroverlast, droogte en hitte. Bij nieuw te ontwikkelen woningbouwlocaties worden kaders meegegeven met betrekking tot wateroverlast en hittestress (groen).

Bij uitvoeringsprojecten, zoals bv. in Borkerhout, worden klimaatadaptieve maatregelen genomen. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de ‘groene’ parkeerplaatsen in Borkerhout in Westerbork. Hier zijn de eerste stappen gezet om de parkeerplekken klimaatbestendiger in te richten.

Het onderwerp klimaatadaptatie is middels presentaties onder de aandacht gebracht bij verschillende afdelingen binnen de gemeente Midden-Drenthe, zoals de Buitendienst, Beleid en Samenleving, RBP en communicatie. Momenteel wordt toegewerkt om een cursus te organiseren voor het team RBP over het onderwerp ‘meekoppelkansen klimaatadaptatie’ in de openbare ruimte, waarbij de focus ligt op hoe voor een bepaald gebied een eerste overzicht kan worden verkregen van de belangrijkste klimaatrisico’s en koppelkansen.

Tot slot, de afgelopen winterperiode kenmerkte zich als extreem nat door een langdurige periode van veel neerslag. Dit heeft geleid tot meldingen van wateroverlast bij de gemeente. Bij wateroverlast in de gemeente Midden-Drenthe worden inwoners actief benaderd middels huisbezoeken, ook om het (water)bewustzijn te vergroten.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Theo Vlaar, beleidsmedewerker, op telefoonnummer 0593 539 300 of via e-mailadres t.vlaar@middendrenthe.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris, de burgemeester.